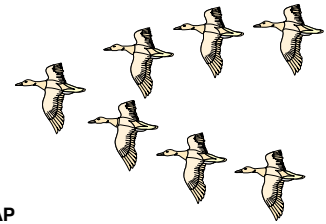

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOESCHEWAARDS LANDSCHAP

NUMMER 31, OKTOBER 2014

INHOUDSOPGAVE

Artikelen

Redactioneel – <i>Han en Martin Benard</i>	3
Weidevogelmanifest – <i>Gerard Ouweneel</i>	3
Vale Gieren invasie rond Goudswaard – <i>Gert Huijzers</i>	5
Resultaten van de roofvogelinventarisatie 2014 – <i>Martin Mollet</i>	8
Gevarieerd nieuws over Zweeds dwerggansproject – <i>Gerard Ouweneel</i>	10
Roodmus langs de Oudendijk – <i>Gerard Ouweneel</i>	10
Havik slaat Steenuil – <i>Janus Verkerk</i>	11
Babylonische spraakverwarringen – <i>Martin Mollet</i>	11
Trekvogeltellingen 2013 – <i>Menno Korbijn</i>	12
Hoe doen de uilen het in de Hoeksche Waard? – <i>Ruud Polderman</i>	13
Prima nieuw broedgebied weidevogels bij Goudswaard – <i>Gerard Ouweneel</i>	16
Wees attent op de praktijken van vogelvangsters – <i>Gerard Ouweneel</i>	18
Meerkoet versus Aalscholver – <i>Martin Benard</i>	19
Oranjetip – <i>Gerard Ouweneel</i>	20
Slechtvalken in Zuid-Holland 2014 – <i>Martin Mollet</i>	21
Geluk bij een ongeluk – <i>Gerard Ouweneel</i>	24
Notulen VWG-voorjaarsvergadering 27 maart 2014 – <i>Janus Verkerk</i>	26

Bijlagen

Uilen in de Hoeksche Waard	bijlage A
Adressenlijst VWG	bijlage B

Foto's voorkant

Foto 1: Vale Gier – *foto Gert Huijzers*

Foto 2: Ringer Adrie van der Heijden met Kerkuil – *foto Ruud Polderman*

Redactioneel

Han en Martin Benard

Met dank aan auteurs en fotografen presenteren wij u de 31^e uitgave van het periodiek van de vogelwerkgroep van het Hoeksche Waards Landschap. Veel gevarieerd vogelnieuws uit de regio met artikelen over inventarisaties, tellingen, bijzondere invasiegasten, diverse ontwikkelingen en belevenissen in het veld met vogels en vogelaars en meer: een aantrekkelijke bonte mix!

Dit periodiek wordt zowel digitaal als in hardcopy uitgebracht. Dat heeft als gevolg dat internetlinks in artikelen in de papieren versie uiteraard niet kunnen worden gebruikt. Dat lijkt ons verder niet storend. Uit kostenoverwegingen wordt slechts een deel van de pagina's van de papieren versie in kleur afgedrukt. Uiteraard is de digitale versie wel volledig full-color en daardoor soms wat beter leesbaar.

Weidevogelmanifest

Gerard Ouweneel

Stel voor dat u zo rond eind-april bij een uitzending van een TV-journaal het volgende nieuwsbulletin gepresenteerd krijgt. Met op de achtergrond veenweiden waarop boeren en/of loonwerkers bezig zijn met maaien, leest de nieuwslezeres of -lezer dan deze tekst voor:

Als ieder voorjaar zijn de boeren dezer dagen op het platteland begonnen met het massaal maaien van de hooilanden, het binnenhalen van de zogenaamde eerste snede. Deze activiteit gaat de komende dagen door, hetgeen erin zal resulteren dat binnen een dag of tien bijna alle hooilanden zullen zijn gemaaid. De meeste voor Nederland karakteristieke weidevogels als Grutto's, Tureluurs, Kieviten en Scholekster broeden in deze hooilanden en hebben nu eieren of al kuikens. Door de maaiactiviteiten zal het overgrote deel van de nesten worden verstoord en de kuikens omkomen, jonge vogels dus die nog niet kunnen vliegen. Het gaat daarbij zeker om vele tienduizenden kuikens totaal. Omdat de weidevogels sterk in aantal zijn afgenomen, spannen vogelbeschermers zich al jaren in om de afname te doen stoppen. Het resultaat van die inspanningen is tot dusver teleurstellend.

Tijdens de presentatie van dit bulletin zoomt het beeld dan in op een maaimachine in actie, met daarboven een stel luid roepende, in paniek zijnde Grutto's omdat de vogels hun kuikens vermalen zien worden. Daarna vertoont het bulletin beelden van de resten van kievit- of gruttotul in de hooioogst. De rapportage besluit met een interviewtje met zowel de maaier als een weidevogelbescherm(st)er.

Imaginaire, zo'n TV-nieuwsbulletin? Dat lijkt mij niet. Naar mijn oordeel besteedt het TV-journaal aandacht aan aanzienlijk pietlutterige misstanden. Of mijden journaalredacties zo'n nieuwsflits omdat alsdan boeren in een kwaad daglicht komen te staan? Stellig niet. We zien bij andere nieuwsrapportages regelmatig dat redacties een dosis demagogie niet uit de weg gaan. Trouwens, om voor het weidevogeldrama van ieder voorjaar in dit land uitsluitend de boeren te demoniseren, is een te eenzijdige beschuldiging. Indien een veehouder de eerste snede uitstelt tot 15 juni, kost dat de man per koebeest per hectare een aanzienlijk bedrag aan veevoer. Bij analyse van de oorzaken van de beroerde weidevogelstand is een rijtje omstandigheden op te sommen, feiten die elkaar ook accelereren. Daarbij nemen de politieke mores in dit land en in Europa in heden en verleden een prominente plaats in. Bent u nieuwsgierig of een dergelijk TV-perscommuniqué publiek op de been zou brengen? Kamervragen dus, spandoeken op het Binnenhof of een demonstratie op het Malieveld? Klop de verwachtingen niet op. Dagelijks worden we via actualiteiten- en nieuwsflitsen overspoeld door rapportages die erop uit zijn het kijkerspubliek in te prenten 'hoe erg het allemaal is'. Uit zelfbehoud is een zekere verdoving en afstandelijkheid van alle misère het logische gevolg, zulks temeer omdat de programmamakers welhaast standaard de kunst machtig blijken hun kijkers met schuldgevoelens op te zadelen. Wellicht terecht, maar toch.

Gealarmeerd door de natuur- en vogelonvriendelijkheid waarvan hun provincie steeds meer blijk gaf, kwamen Zuid-Hollandse (weide)vogelbeschermers bijeen. Ze spraken af een lijst samen te stellen van de nog kansrijke weidevogelgebieden in de provincie, een overzicht van kerngebieden. Onder de vlag

van 'weidevogelberaad' kwam de groep regelmatig bijeen. Het onder eindredactie van Danny Eijsackers in juni 2014 afgeronde *Weidevogelmanifest* werd ondertekend door de meeste in Zuid-Holland actieve natuurclubs en aangeboden aan de Provincie. Voor ieder die begaan is met het lot van onze weidevogels is dat manifest een aanrader.

Als in 2013 gaf lente 2014 althans voor weidevogels evenmin reden tot applaus. Geen winter en een schitterend voorjaar droegen ertoe bij dat al vroeg, rond 20 april, de maaiactiviteiten begonnen en dat ook akkerbouwboeren vroeg en grondig aan de slag gingen. Over het scherm gingen beroerde berichten over plat gemaaide percelen vol met gruttogezinnen, over akkers walsende mestinjecteurs die scholekster- en kievitnesten verpulverden en over een boer in de Alblasserwaard die ondanks het door hem getekende SNL-contract (Subsidie Stelsel Natuur en Landschap) in 2013 en 2014 maaide wanneer het hem uitkwam en daarmee in beide jaren gruttogezinnen opblies. Bij het Hoekschewaardse beschermtteam ging zoveel mis dat de verzuchting 'waarvoor doen we het eigenlijk' was te beluisteren. Iemand met veel piëteit voor katten droeg bij aan die stemming. Bij percelen waar de beschermers zich samen met boeren inspannen de pullen erdoorheen te slepen, deponeert iemand steeds opnieuw een uitdragerij aan poezenvoer, een hulpactie die is bedoeld voor de arme, in het Oude Land van Strijen rondschuimende verwilderde katten. Vanaf dijkwoningen komen ook huiskatten op dit mekka af, met als gevolg ter plekke een kattenpopfestival. Vogelwerkgroepleden verdonkeremanen die kattenfastfood, waarna met de onaandoenlijkheid van een Tibetaanse gebedsmolen een nieuwe levering wordt geplaatst. Het heeft iets spookachtigs, alsof er een buitenaards wezen aan het werk is, een ruimtepoes. Trouwens, in het reservaatdeel van het Oude Land gaat het met de weidevogels niet naar wens. Het eind vorige eeuw plasdras gezette noorden van het Oude Land waar aanvankelijk zelfs Watersnippen kwamen broeden, levert nu een schouwspel op van verneteling, verpitrussing, verdisteling en verganzen. Voor het plasdras houden staan er afspraken met het Waterschap, maar nakoming gaat moeizaam.

Terug naar weidevogelzomer 2014 die naar mijn smaak ook opbeurende zaken te zien gaf. Met zijn actie *Red de rijke Weide* timmerde Vogelbescherming aan de weg. Het Zuid-Hollandse weidevogelberaad kwam op stoom en er waren rapportages op *Vroege Vogels* en in vogeltijdschriften over boeren in onze veenweidegebieden die hun bedrijfsbeleid afstemmen op het weidevogelwelzijn en hoopvolle resultaten boeken.

Er was meer. Onder Goudwaard zaaide bioboer Freek Ampt in 2011 een 30 hectare metend akkerbouwperceel in met een speciaal grasmengsel gemixt met rode en witte klaver. In 2014 kwamen er rond de 30 paren weidevogels broeden... op een perceel dat qua structuur niet uitstraalt een eerste klas weidevogelgebied te zijn. Dit gebeuren laat zien aan dat er perspectief is om weidevogelpercelen op te starten, ook op kleigrond. Opbeurend was een avondexcursie in de Eempolder, een bezoek gericht op daar aanwezige Velduil. Maar ook een openbaring qua weidevogels, een belevenis bijna die Jac. P. Thyse zo meeslepend vertolkt in de eerste alinea's van het hoofdstuk 'De Weidevogels' van diens *Het Vogeljaar*.

De avond daarvoor, die van de 11e juni, ging Thysses' beeldende beschrijving ook door het hoofd. Op uitnodiging van Staatsbosbeheer brachten leden van het weidevogelberaad een bezoek aan de 'Donkse Laagten' in de Alblasserwaard. Bent u na een dosis weidevogelmisère toe aan een opkikkertje, denk dan eens aan de 'Donkse Laagten': links en rechts tussen het gras wegschietende grutto- en tureluurpullen in een entourage van een veenweidegebied op zijn best. Moedgevend was het betoog van Harm Blom van Staatsbosbeheer, de beheerder van het gebied. Met autoriteit gaf deze uitleg hoe het indrukwekkende resultaat was bereikt en hoezeer weidevogelbescherming neerkomt op het werken tussen smalle marges. Het is een vak apart, waarin nog steeds know-how wordt toegevoegd, een arbeid die niet vanachter een bureau maar in het veld dient te worden uitgeoefend, bracht Harm naar voren. Wie weet wordt 'weidevogelbescherming' nog eens een leerstoel, voegde hij eraan toe.

De drie Hoekschewaarders in de deputatie kregen te horen dat er van het weidevogelreservaat in het Oude Land van Strijen meer te maken moet zijn. Welnu, de uitnodiging loopt inmiddels.

Uit de bundel 'Een aangename onrust'. Te verschijnen in 2015.

Vale Gieren invasie rond Goudswaard

Gert Huijzers

Onrust op 6 juni

Vrijdagavond 6 juni 2014, een telefoontje van Bryan Rietveld naar Bart Huijzers, dat hij zeer waarschijnlijk 6 Vale Gieren heeft gezien op de grens van de Polder Oude Korendijk en de Eendragtspolder te Goudswaard (kijk op <http://waarneming.nl/waarneming/view/85228826> voor details). Daar begon de Vale Gierenepisode mee, 2 dagen onrust rond Goudswaard!

Nadat Bryan de vogels kwijt was geraakt vond hij er één terug in de Eendragtspolder, in een groepje bomen, midden op een open akkeromgeving (<http://waarneming.nl/waarneming/view/85212457>). Toen ik het telefoontje kreeg, had ik gelukkig net het hoofdgerecht tijdens een etentje met vrienden afgerond en kregen we permissie ;-) om terstond naar de Vale Gier te gaan, wat gelukkig maar een kwestie van minuten was. De vogel was moeilijk te vinden in het dichte gebladerte van de populieren. Niet veel later vloog de vogel naar een iets zuidelijker gelegen populierenbosje op het meest oostelijke gedeelte van de Korendijksche Slikken, bij de Kleiput. Niet veel later kwam een 2^e vogel vanuit westelijke richting gevlogen, wat zou kunnen betekenen dat de vogel van de Korendijksche Slikken kwam. Na zich een tijdje in het bosje midden in de Eendragtspolder te hebben opgehouden vloog de vogel naar z'n soortgenoot. Naast de gealarmeerde vogelaars stopten er veel passanten, die zich afvroegen wat al die mensen nog zo laat in de polder deden.

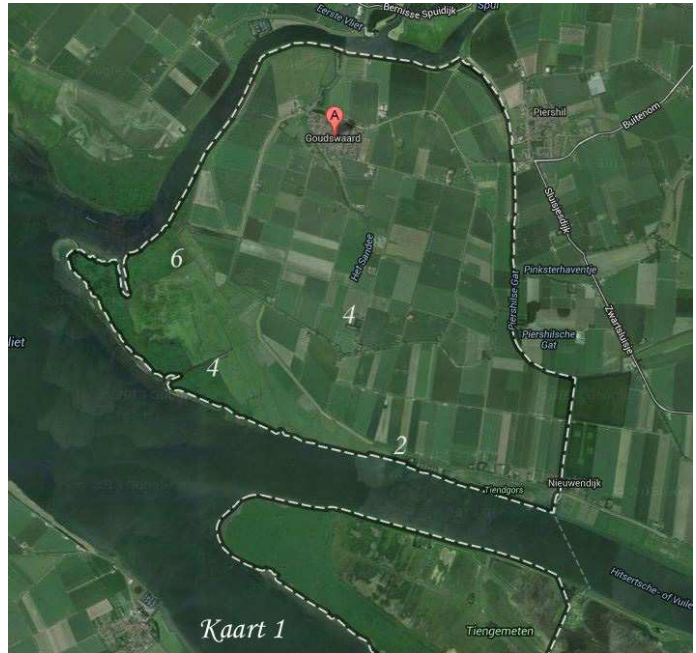
Na enige tijd later huiswaarts te zijn gegaan kreeg ik om 22:15 uur een telefoontje van de familie Klein uit het buurtschap Nieuwendijk, dat ze tijdens hun lokale fietsritje wel heel bijzondere vogels hadden gezien, groot, véél groter dan een Buizerd, maar ook met een “bontkraag”. Tja, dat kon maar één betekenen, nog meer Vale Gieren. De vogels hielden zich op in een aantal op een rij staande grote bomen, langs het “nieuwe” fietspad van de Oude Nieuwlandsedijk. Op vraag hoeveel vogels ze ongeveer gezien hadden, “o, een stuk 15, die na het wegvliegen weer terugkwamen”. Snel ons toetje gegeten en snel naar de bewuste locatie, nog net voldoende licht om de omgeving te checken, want gezien de aantallen in 2007 (max 61) en 2011 (max 17) in Zeeland en Brabant nam ik hun telefoontje met aantallen zeer serieus. Helaas geen veer meer te bekennen. Na enig beraad met Bart, besloten we om de andere morgen eerst onze atlasprojecttelling op de Beninger Slikken te gaan doen, met als uitgangspunt dat de gieren zeker niet voor 9 uur zouden gaan vliegen.

De andere dag

Toen we andere morgen tegen 8 uur in de Eendragtspolder arriveerden waren we zeer verbaasd. Slechts 2 auto's, geen belangstellenden? Jawel, die waren er wel degelijk, maar die stonden op de Westdijk, want nog meer Vale Gieren, maar nu op de Korendijksche Slikken. Op de Westdijk stonden intussen tientallen vogelaars, zowel bij de kijkhut op de overgang van Oudendijk / Westdijk als op de hoek van de Westdijk uitkijkend over de Korendijksche Slikken richting Spuimond, waar we ons voegden. In een ogenschijnlijk nietige struikachtige boom van max 7 meter hoog zaten 6 Vale Gieren. Wat een verrassing en dat in je

thuisgebied! Al snel werden we geduid op nog 4 vogels, meer naar het oosten, in de zuidelijke kijklijn vanuit de kijkhut. Dat maakt 12 vogels, maar dan zijn er mogelijk nog enkele vogels, afgaand op het telefoontje van de avond ervoor. Niet veel later worden er 2 gemeld in populieren, nabij een boerderij en enkele woningen tussen de Lange Weg en de Zuidoordseweg. 14 dus!! Al snel volgt een melding dat de 2 van de Kleiput los zijn en enigszins richting de laatste 2 trekken. Voor ons was het onduidelijk of ze zich daar aansloten, want niet veel later werden er daar 4 in de bomen gezien. Bij het nagaan van alle waarnemingen op Waarneming.nl zit er ook een waarneming tussen van 9:35 uur, waar 2 vogels in noordoostelijke richting boven het Piershilse Gat vlogen, zeer waarschijnlijk de 2 die even eerder op waren opgestegen. Als we daaraan vasthouden, waar geen reden is om dat niet te doen, dan komen we op een fraai totaal van 16 vogels op Goudswaards grondgebied (zie kaart1). Anderen, ter plaatse bij de vogels tussen de Lange Weg en Zuidoordseweg, hebben vanaf de Zuidoordseweg geen vogels zien aansluiten bij de 2 (later dus 4) aldaar.

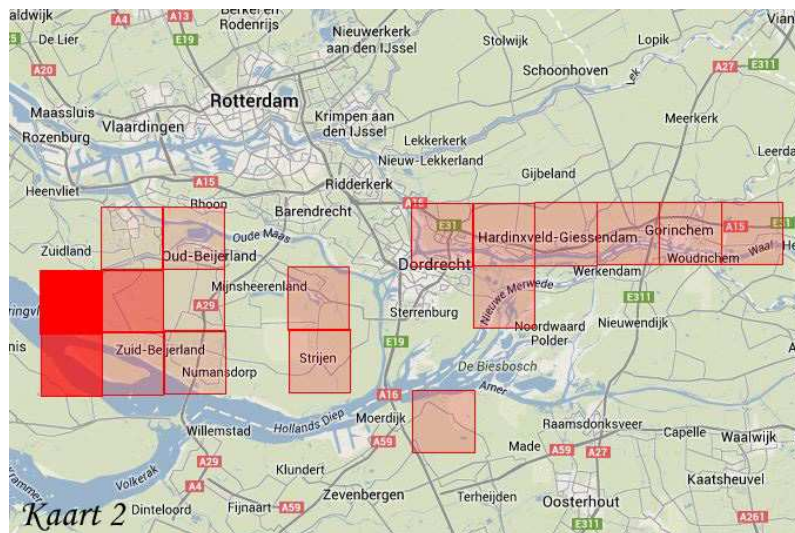
De eerste Vale Gieren bij Goudswaard blijken al ergens in de middag van 6 juni gearriveerd te zijn. Enkele weken na de waarnemingen vernam ik dat er minimaal 1, maar mogelijk meer vogels zittend zijn gezien op een mesthoop bij de boerderij van Van Vught aan de Oudendijk, precies tussen het populierenbosje in de Eendragtspolder en het westelijke gedeelte van de Korendijksche Slikken.

Bij de andere vogels op de KS duurde het tot bijna 11:00 uur voordat de eersten het luchtruim kozen. Mogelijk dat de vogels bij de Kleiput zijn verstoord, omdat de plek waar ze zaten via de jachthaven te bereiken is. In het begin waren het individuen die de 2 groepjes verlieten en de thermiek opzochten. Om 11:15 uur gingen de laatsten gezamenlijk op de wieden, onder groot

enthousiasme van de tientallen vogelaars en vele geïnteresseerden uit de naaste omgeving. Zelfs RTV Rijnmond was al ter plaatse voor een beeldverslag. De fotograferende vogelaars en vogeltoeristen lieten zich ook niet onbetuigd, de vele camera's (van smartphones tot zwaar professioneel geschut) registreerden in een dermate hoog tempo de vogels als waren het filmopnames. Mooi was te zien hoe roofvogels, ganzen en weidevogels massaal op de wieden gingen.

Alle vogels vlogen uiteindelijk in oostelijke richting. Rond Goudswaard en Piershil werden de meeste waarnemingen gedaan, met uiteindelijk waarnemingen in alle 5-kilometer hokken ten westen van de A-29 (“West”) (kaart 2). Verder in de Hoeksche Waard nog enkele waarnemingen rond Strijen, waaronder boven het huis van onze oud-voorzitter van de VWG, een soort saluut. Bij Oud-Beijerland werd nog een vogel op het dak van een boerenschuur gezien. Buiten de Hoeksche Waard werden enkele

Vale Gieren gezien in 6 opeenvolgende 5-kilometerhokken boven de Waal van Dordrecht tot achter Gorinchem. Daarna lijken ze op te lossen en wordt nog een enkele vogel op drie plekken rond Tilburg gezien, om vervolgens compleet van de radar te verdwijnen. De zondag erop nog 3 waarnemingen, waarvan 1 bij Schiedam en 2 in Gelderland met max 3 vogels. Vanwege de Gelderse waarnemingen is het vermelden waard dat op 7 juni naast de 16 van Goudswaard nog 2 exemplaren bij Swifterband en 4 bij Annen in Drenthe zijn waargenomen.

Waar komen ze vandaan?

Rest de vraag waar, die door velen is gesteld, “waar komen deze vogels vandaan?”. Vermoedelijk uit Zuid-Frankrijk of mogelijk zelfs Noord-Spanje. Gelukkig is op één van de vele foto’s op waarneming.nl een vogel met een kleurring met inscriptie te zien. Het natrekken ervan heeft nog niet tot een finaal resultaat geleid, dan de sterke aanwijzing dat de vogel uit een project bij de Spaanse plaats Bizkaia in Spaans Baskenland komt. Navraag bij het betreffende project staat uit, maar betrokken onderzoeker zit op moment van schrijven in Australië. Voor deze vogels is het geen enkel probleem om grote afstanden snel te overbruggen op de thermiek. De vogels van Goudswaard zijn mogelijk de dag ervoor (5 juni) in België gezien, getuige de waarneming van 14 in noordelijke richting overtrekkende vogels bij Landen (ongeveer in het midden tussen Brussel en Maastricht). Wat weer voor discussie geeft voor 14 of 16 vogels bij Goudswaard, maar ook geen uitsluitel geeft vanwege de andere waarnemingen in Nederland. We houden het op 16 tot het tegendeel wordt aangetoond. Al met al een prachtige gebeurtenis.

Resultaten van de roofvogelinventarisatie 2014

Martin Mollet

Dit jaar geen torenvalk met 3 poten maar toch vielen er wel wat bijzonderheden op.

Allereerst werd dit broedseizoen ingeluid door een uitzonderlijk zachte winter. Meldingen uit het veld deden al snel vermoeden dat dit (mede) zorgde voor een goed muizenstand. Alle muizeneters (buizerd, torenvalk maar ook de kerkuil) deden het in ieder geval goed en begonnen ook (veel) vroeger met de eileg. Varieerde het vroegste torenvalk ei de laatste jaren gemiddeld rond 11 april (allereerste 6 april), dit jaar was het maar liefst meer dan 2 weken eerder, namelijk op 25 maart!

Ook de vroegste buizerd startte met 20 maart uitzonderlijk vroeg. Normaal is dit rond 27 maart en vorig jaar na het lange koude voorjaar, zelfs op 1 april.

Een ander, niet zo handig, gevolg was dat de bladeren van de bomen merkbaar eerder uitliepen. Dit bemoeilijkte het vinden van de laatste nesten (niet eerder dan normaal) aanzienlijk.

Door allerlei omstandigheden zijn de torenvalken met een iets lagere intensiteit onderzocht. Zoals elk jaar zijn de boomvalk, sperwer en bruine kiekendief niet systematisch en gebiedsdekkend onderzocht.

Bij de **torenvalk**, een echte muizenspecialist, was het resultaat van de gunstige voedsel omstandigheden het beste te zien, meer succesvolle broedsels, minder mislukkingen en vooral aanzienlijk meer jongen per nest (gemiddeld 4,3) leverde een prachtig jongenaanwas op. Op het moment van schijven (najaar 2014) "struikel" je in het Oude Land gelukkig weer eens over de torenvalken.

Bij de **buizerd** is de positieve verschuiving ten opzichte van het vorige jaar iets anders: daar is het gemiddeld aantal jongen beter, maar niet spectaculair hoger. De grote jongen aanwas wordt vooral gedragen door dat er veel minder nesten mislukken. Dit jaar zijn er 2 jonge buizerds uitgevlogen uit een nest in een hoogspanningsmast, dit is het eerste (bekende) geval in de Hoeksche Waard.

Al die vroege starters zorgden er ook voor dat we bij een aantal nesten te laat waren en niet meer wilden klimmen in verband met het gevaar voor afspringende jongen. Daardoor is vooral bij de **havik** het beeld mogelijk vertekend: omdat het aantal jongen zijn ondertelt.

Weliswaar geen torenvalk met 3 poten, maar bij een **bruine kiekendief** nest met 3 jongen troffen we wel een jong aan met maar 1 oog en een soort van kruisbek. Dit jong was duidelijk achtergebleven in de ontwikkeling en is in het late jongenstadium verdwenen. De andere 2 jongen zijn normaal uitgevlogen.

De **slechtvalken** "presteerden" zoals vorig jaar: het **Haringvlietbrug** paar had 4 eieren waaruit 2 jongedames groot werden. Het **Nieuw-Beijerland** paar bracht 4 jongen groot: 3 jongedames en 1 jongeman. De jongeman is helaas eind juli verongelukt op de Maasvlakte.

Het **Maasdam-paar** deed weer een poging op de armzalige resten van een kraaiennest in een hoogspanningsmast, dit maal in 's-Gravendeel. Dit jaar werden er wel 2 jongen geringd, een mannetje en een vrouwtje van 18 en 19 dagen oud. Maar van deze 2 jongen is nooit meer iets gezien of vernomen, niet op en niet onder het nest.....

De cijfers voor 2014:

Van niet alle nesten is precies bekend of ze zijn geslaagd of mislukt. Daardoor is het mogelijk dat er bijvoorbeeld 10 broedpogingen zijn met 5 geslaagde en 2 mislukte pogingen. Van de overige 3 broedpogingen is dus niet (met zekerheid) bekend hoe het is afgelopen.

Oost 2014 (2013 tussen haakjes)	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Mislukt	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	52 (45)	42 (24)	9 (17)	78 (40)	1,9 (1,7)
Havik	8 (7)	5 (6)	1 (1)	10 (16)	2,0 (2,5)
Sperwer	8 (8)	4 (4)	0 (2)	8 (11)	2,0 (2,8)
Bruine kiekendief	12 (11)	6 (6)	1 (0)	11 (11)	1,8 (1,8)
Boomvalk	1 (3)	1 (0)	0 (1)	0 (0)	- (-)
Torenvalk	21 (19)	19 (13)	1 (4)	81 (38)	4,3 (2,9)
Slechtvalk	2 (2)	1 (1)	1 (1)	4 (2)	- (-)
Totaal	104 (95)	78 (54)	13 (26)	192 (118)	

West 2014 (2013 tussen haakjes)	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Mislukt	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	16 (19)	11 (8)	5 (8)	18 (10)	1,2 (1,2)
Havik	1 (3)	1 (1)	0 (0)	3 (2)	- (-)
Sperwer	6 (5)	2 (3)	1 (0)	6 (10)	3,0 (3,3)
Bruine kiekendief	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)
Boomvalk	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)
Torenvalk	3 (2)	3 (1)	0 (0)	12 (-)	4,0 (-)
Slechtvalk	1 (1)	1 (1)	0 (0)	4 (2)	- (-)
Totaal	27 (30)	18 (14)	6 (12)	43 (24)	-

Hierbij wil ik dit jaar weer de volgende personen **hartelijk bedanken** voor hun hulp: Ad Groeneveld, Arie en Leen v/d Linden, Arie Verhoef, Alwin Hut, Dick van Houwelingen, Els Marijs, Frank van Gessele, Guido Lafeber, Henno MacDaniel (Tennet), Ingrid Verbiest, Jaap Jan Leeuwenburg, Jaap Schelling,

Jan Beekman, Jan Plaisier, Janus Verkerk, Joost van Wingerden, Karin Boele, Leen de Zeeuw, Marco Coenradi, Marco Lodder, Michel Hitzerd, Monique de Vrijer, Remco Zielstra, Ronald in 't Veld, Ron van Rijt (Tennet), Sander Elzerman, de vogelopvang "Vogelklas Karel Schot" en de terreineigenaren.

Gevarieerd nieuws over Zweeds dwergganproject

Gerard Ouweneel

Eind augustus jl. kwam uit het Zweden het nieuws dat het ernaar uitzag dat in Lapland de Dwergganzen wederom een beroerd broedseizoen achter de rug hadden. Tussen de op de najaarspleisterplaats aanwezige 37 vogels, viel slechts één jong van de gepasseerde zomer te signaleren. Die najaarspleisterplaats ligt bij Hudiksvall, langs de kust van de Botnische Golf. Bij die 37 stuks bevonden zich vier vogels van het contingent dat in de loop van de zomer werd losgelaten in Lapland, in de streek waarin het Zweedse dwerggansteam sinds 1980 werkt aan de terugkeer van de soort als broedvogel.

Dat contingent omvatte 55 Dwergganzen die alle werden voorzien van een rode ring aan de rechterpoot. Bovendien voorzag Gerard Muskens vijf exemplaren van een radiozendertje. De bedoeling was later in september nog drie exemplaren te zenderen. Op 30 augustus viel te constateren dat de data van de gezenderde ganzen goed binnenkwamen. Toen zaten alle gezenderde exemplaren nog in Zweden. Twee van hen waren in gezelschap van enkele andere gekleurde ganzen en van Taiga Rietganzen.

Natuurlijk zijn we nieuwsgierig of van het '2014-contingent' gekleurde Dwergganzen er in Nederland zullen verschijnen. Van de in vorige jaren losgelaten Dwergganzen weten we dat van die contingenten slechts sporadisch exemplaren in Nederland werden opgemerkt.

Een tegenvaller was dat een bespreking tussen de Zweden en de Noren over de aanpak van de terugkeer van de Dwergganzen in Noord-Scandinavië opnieuw geen resultaat opleverde. De Noren verzetten zich tegen de Zweedse aanpak, voornamelijk omdat ze vrezen dat de Zweedse vogels zich vermengen met de enkele paren van het oorspronkelijke bestand die in Noord-Noorwegen huizen, vogels die nog steeds trekken naar Zuidoost-Europa. De Noren zijn begonnen met een intensieve vervolging van vossen rond de broedlocatie. Er zijn tekenen die erop wijzen dat die vervolging succes heeft. Maar de Noorse blokkade betekent wel dat er geen voortgang werd geboekt met de Zweedse plannen hun dwergganproject tot een EU Live-project te verheffen. Wederom wordt vervolgd

Roodmus langs de Oudendijk

Gerard Ouweneel

Op zondagmorgen 1 juni jl. maakte onze oud-voorzitter in zijn woonplaats Strijen een tochtje langs de Oudendijk. In de buurt van het Nolen Motors hoorde hij vogelzang die hij direct herkende als de karakteristieke voordracht van een Roodmus, welluidende zang die wel wordt weergegeven als 'please-to-meet-you'. De zang kwam uit de rij oude wilgen, aan de linkerkant van de Oudendijk gerekend vanuit Strijen, dus de aan de kant van de Polder Groot Cromstrijen. Het bleek te gaan om een fraai uitgekleurd mannetje. In de wetenschap dat indien hij Menno Korbijn zou inlichten de waarneming wel verder zou doorsijpelen, ging Janus voldaan zijns wegs.

Dat gebeurde inderdaad. Enkele vogelwerkgroepleden konden die ochtend van de Roodmus en diens opvallende zang genieten en er werden ook foto's gemaakt. Hans Westerlaken lichtte mij in waarvoor erkentelijkheid. Rond 13.00 uur stond ik er ook. Volop zang, maar het duurde even eer de vogel in beeld kwam. Hij leek zich te goed te doen aan wilgenzaden, maar Leen van der Linden meende ook te zien dat er rupsjes op het menu stonden. Toen de vogel even later van boom wisselde, kwam hij beter in beeld, later zelfs helemaal vrij. Het leek erop dat hij optrok in gezelschap van twee Groenlingen. In de loop van de middag namen enkele andere vogelaars de Oudendijkse Roodmus nog waar, maar de volgende dag bleek de vogel foetsie.

Het in 1999 verschenen *Vogels van de Hoeksche Waard* noemt de Roodmus niet voor onze streek. Nadien werden enkele waarnemingen bekend, waaronder een zingend exemplaar in 's Gravendeel tegenover de woning van de gebroeders van der Linden. Rond de eeuwwisseling leek het erop dat de soort begonnen was aan de annexatie van Nederland als broedgebied. Maar de laatste jaren kalft het bestandje af. De Roodmus trekt in zuidoostelijke richting weg. Het winterkwartier ligt in Zuid-Azië. Het is een van laatst in het voorjaar terugkerende broedvogels.

Havik slaat Steenuil

Janus Verkerk

Het buiten wonen heeft zo zijn eigen charmes. Er is op vogelgebied altijd wel wat te beleven zeker op en rond de voerplaats waar iedere week voor een klein kapitaal aan vogelvoer wordt gestrooid. Die plek wordt broederlijk gedeeld door Fazanten en Kippen, Groenlingen, Mussen aangevuld met een scala aan ander klein spul. Onze kleinzoon is niet weg te slaan achter het raam. Het zijn vooral de kippen die zijn aandacht trekken. Oma is er zelfs naar vernoemd. Om de oma's uit elkaar te houden was deze oma "oma van de kippen" inmiddels afgekort tot "oma kippie", een titel die ze niet meer kwijt zal raken vrees ik. En oma is zelf ook gek op die kippen. Maar de haan had het verbruid. Aangestuurd door territoriale geldingsdrang was hij onze kleinzoon een keer aangevlogen. Die was nog niet eens zo geschrokken. Maar de haan mocht niet blijven, dat was wel duidelijk. En zo verwisselde de haan het heden met het hiernamaals, opdrachtgeefster: "oma kippie". De haan was na vragen van onze kleinzoon nu logeren bij de boer. Blikken van schaamte en een schuldgevoel om deze aperte leugen. Eén kriekel was wel bijzonder tam. Eigenlijk was het ieders lievelingskipje omdat zij ons steeds tot in huis achtervolgde. Niet dat wij dat goed vonden maar het was wel humor. Een keer zat ik boven achter de pc en was ze al tot halverwege de trap gevorderd. Dat krijg je als je de buitendeur open laat.

Hoogtepunt dit jaar was natuurlijk de vestiging van een paartje Steenuilen. Er werden met succes 3 jongen grootgebracht. Uren kijkplezier mogelijk gemaakt door een inderhaast opgestelde camera op veilige afstand van de kast. Een bijgehangen tweede kast werd daags erna al betrokken door pa Steenuil. Het jaar kon niet meer stuk. Spektakel werd ook gebracht door een onvolwassen Havik. Zo rond begin september was 'ie er vaak meerdere keren per dag. Meestal in ochtend en avondschemer. Vastgestelde prooidieren waren o.a. Koolmees, Turkse tortel en Houtduif. Maar op een avond vlogen de veren van onze witte kip in het rond. Die zat al heerlijk op stok, maar werd dus ruw verstoord. Twee avonden erna, het kon niet missen, ging onze lievelingskip eraan. We zagen het gebeuren. Inspectie de ochtend erna leverde een prachtige plukplaats op. Er restte nu nog een hennetje met 4 kleintjes die we, uit veiligheidsoverweging, nu wel in het kippenhok op moesten sluiten. Dat was maar goed ook want tot twee keer toe zagen we de Havik gewoon op het hok zitten.

Onze Steenuilen bleven ook actief. Vanaf begin augustus horen we ze haast iedere avond even contact maken met elkaar. Voor ons een bewijs dat alles nog goed is en er werden al plannen gemaakt voor een betere camera volgend broedseizoen. Tot eind vorige week. Er waren alarmerende Kauwen, Kraaien en Eksters achter het huis. Natuurlijk voor de Havik, dat wisten we. Even daarvoor hadden we hem zelfs even voorbij zien scheren. Maar bij een korte inspectie de andere ochtend werd ik wel even stil. Op de houtstapel, de favoriete uitvalsbasis van onze Steenuilen, lag een krans van Steenuilveren. En daar was "oma kippie" niet blij mee.

Babylonische spraakverwarringen

Martin Mollet

Ik moet altijd glimlachen als ik wordt herinnerd aan het verhaal van hoe de witte en de zwarte neushoorn hun Nederlandse naam kregen. Voor hen die dat niet weten: de beide soorten zijn min of meer grijs van kleur, afhankelijk van het laatste stofbad dat ze namen. De zwarte neushoorn heeft een smalle puntlip en de witte neushoorn een **brede** lip. Breed is "wide" in het Engels en de foutieve vertaling (wit = "white") leverde de soortnaam "witte neushoorn" op.

Recent hoorde ik iets vergelijkbaars over de torenvalk: waarom heet het **bidden** van een torenvalk zo? In het Engels is "to prey" (de werkwoordsvorm van "prooi") vergelijkbaar met ons "jagen op". En dat lijkt dan weer erg veel op "pray" of te wel bidden. Broodje aap verhaal? Ik weet het niet, maar het blijven leuke verhalen.

Trektellen 2013

Menno Korbijn

Achteraf bekeken is het trekkel seizoen van 2013 niet de boeken ingaan als het meest indrukwekkende maar traditiegetrouw toch nog even een overzicht.

Op de eerste teldag eind augustus zoals verwacht nog geen spektakel maar een Kleine Jager maakte veel goed.

In september kabbelde het allemaal rustig verder zonder echte uitschieters met vaak wat mindere weersomstandigheden om trek waar te nemen.

Eind september/begin oktober stond er een aantal weken een stevige oostenwind en tijdens die periode bleef het ook weer (vervelend) stil.

De eerste mooie dag kwam uiteindelijk pas op 12 oktober met mooie trek van vooral Zanglijster en Koperwiek.

Hierna kwamen er betere tijden met elke dag dat er geteld werd leuke dingen zoals Boomleeuwerik, Kruisbek, Appelvink en Barmsijs .

Verder in oktober toch ook weer wat Zwarte Mezen die in tegenstelling tot andere jaren nu pas laat in het seizoen gezien werden met de hoogste aantallen eind oktober.

Op 16 oktober nog mooie trek van Aalscholvers met in een half uur ruim 800 stuks.

Een van de betere dagen was 19 oktober met leuke aantallen Vinken en Koperwieken en ook nog eens groepen Kruisbekken en een IJsgors. Bij het verlaten van de telpost die dag ook nog een Grote Pieper . De dag erna begon ook leuk met een Visarend en een Smelleken maar het viel al snel stil met die dag nog wel behoorlijke beweging van Koolmees (580 stuks). Overigens weer een goed jaar voor Koolmees die net buiten de top tien van 2013 valt met 1733exx.

Op 1 november nog een keer een Grote Pieper over de telpost en op dezelfde dag ook een bijna witte Spreeuw.

Negen november was de laatste teldag van het seizoen met toen nog een Boerenzwaluw en het seizoensmaximum Kramsvogels.

Tabel met top tien voor 2014

	totaal	dagmaximum
Spreeuw	35435	12779 (24/10)
Vink	26677	6848 (31/10)
Koperwiek	12931	3303 (12/10)
Zanglijster	7987	4161 (12/10)
Houtduif	7132	1295 (26/10)
Kramsvogel	5317	2468 (09/11)
Kievit	5186	1588 (19/10)
Veldleeuwerik	3318	781 (19/10)
Graspieper	2961	586 (16/10)
Boerenzwaluw	1795	535 (21/09)

Verder kwam dit jaar de mijlpaal van de 1000 teluren en 1 miljoen vogels geteld voorbij sinds het begin van de telpost in 2005.

Hierbij wil ik iedereen bedanken voor de bijdrage aan de tellingen en ook niet onbelangrijk de gezelligheid op de telpost.

Dank natuurlijk ook voor de Buisleidingstraat Nederland voor het openstellen van het terrein.

Hoe doen de uilen het in de Hoeksche Waard?

Ruud Polderman

Toen we in het najaar van 2013 serieus begonnen met het inventariseren van de uilen in de Hoeksche Waard, was dat in eerste instantie alleen gericht op de kerkuilen en de steenuilen.

In de voorafgaande jaren waren er een aantal mensen zeer actief met de uilen zoals Janus, Dick en Michel in “oost” alsmede Frank van Gessele en later Martin Benard (steenuilen) en Rob Burgmans (kerkuilen) in “west”. Met de lijsten uit ‘west’ en flink wat informatie uit ‘oost’ kon een prima opstart gemaakt worden naar een integrale telling voor kerkuilen en steenuilen voor de hele Hoeksche Waard.

Met de komst van Marco Lodder als coördinator en de oprichting van een Uilenwerkgroep werd het echt serieus. Begonnen werd met een oproep via een aantal krantenartikelen “Woonruimte voor kerkuilen gezocht” die heel veel positieve reacties heeft opgeleverd. Totaal zijn er 43 mensen die daarop reageerden en deze zijn in de loop der tijd ook allemaal bezocht. Als de locatie niet geschikt bleek voor kerkuilen, dan werd gelijk gekeken of een steenuilenkast wel tot de mogelijkheden behoorde. Bij een aantal locaties moest ook eerlijk gezegd worden dat die niet geschikt waren, maar de mensen begrepen, na uitleg, heel goed waarom.

Marco Lodder, coördinator uilenwerkgroep, met jonge Kerkuilen – Ruud Polderman

Wat ons opvalt is het enthousiasme van de mensen. Veel hadden wel eens een uil gezien of gehoord in de omgeving en waren heel blij met het plaatsen van een kast. Niet altijd wisten de mensen wat voor uil ze gezien hadden, maar met wat doorvragen werd het veelal wel duidelijk om welke uil het ging. Op plaatsen waar we een bosuil vermoedden werd geen verdere poging gedaan een steenuilenkast te plaatsen.

Totaal zijn er inmiddels 21 kerkuilenkasten bijgehangen in de Hoeksche Waard en 46 steenuilenkasten. Voor de Uilenwerkgroep is er gelukkig geen strikte scheiding tussen “oost” en “west”, waardoor mensen van de werkgroep in wisselende samenstelling de hele Hoeksche Waard bestrijken en ook snel kunnen reageren als er geringd kan worden.

In de Hoeksche Waard hangen nu totaal 79 kerkuilenkasten en 106 steenuilenkasten.

Daarvoor zijn inmiddels globaal ruim 130 bezoeken afgelegd om de locatie te beoordelen of om een kast te plaatsen. Daarnaast zijn zo'n 158 bezoeken afgelegd om kasten te repareren, te verhangen, schoon te maken of uilen te ringen.

Bewezen is ook in andere gebieden dat het plaatsen van kasten leidt tot meer broedgevallen. Omdat goede nestgelegenheid toch schaars is, mede omdat veel hoogstam fruitbomen zijn verdwenen, heeft het zeker zin kasten te plaatsen. Gelukkig zorgt het HWL voor het behoud van de knotwilgen, waar in de oude exemplaren nog wel eens steenuilen broeden. Bij dit alles moet de juiste biotoop natuurlijk aanwezig zijn en daarbij ook voldoende voedsel. Gezien de resultaten lijkt het er op dat we in 2014 een bijzonder goed muizenjaar hadden.

Tot nu toe (eind september 2014) hebben er op 22 locaties kerkuilen gebroed, waarvan 5 tussen het dakbeschot van een boerderij. Omdat soms meerdere keren werd gebroed waren er wel 27 broedsels in 2014. Daaruit zijn 95 jonge kerkuilen geboren, waarvan er 64 geringd zijn. Bij het ringen vinden de eigenaren van de boerderij het ook geweldig om er bij betrokken te worden en op de foto te gaan. Nog net geen beschuit met muisjes. Bolwerken zijn nog steeds Strijen en Zuid-Beijerland en omgeving.

Bij de steenuilen hebben we 18 broedgevallen kunnen constateren, waarvan 7 in knotwilgen of dakbeschot. Hieruit zijn ongeveer 32 jongen geboren waarvan er 4 geringd konden worden. Het is zeker niet uit te sluiten dat er nog meer broedgevallen van de steenuil zijn geweest. Van een aantal locaties weten we dat er een of twee steenuilen zitten, maar hebben geen broedgeval kunnen vaststellen.

Jammer genoeg is er ook wel eens een slecht bericht over steenuilen. Zo meldde Els Marijs begin september een dode steenuil (verkeersslachtoffer) op de Ruischeweg bij het bushokje bij de Spuidijk en Janus meldde dat een van zijn steenuilen op 17 september is geslagen door een havik. Tsja....

In ieder geval voor beide uilensoorten een geweldig resultaat in 2014.

Daarbij moet worden opgemerkt dat er nu nog kerkuilen aan het broeden zijn en er werd op 27 september! een kast in Goudswaard geopend met 2 eendagskuikens en 4 eieren. Maar ook op andere plaatsen wordt nog gebroed.

De resultaten worden per dorp bijgehouden en daarvoor wordt verwezen naar het schema.

In de loop van 2014 werden de meldingen van bosuilen en ransuilen ook maar eens bijgehouden, want we hadden ook geen idee hoeveel dat er in de Hoeksche Waard zijn.

Omdat die niet in kasten broeden, waren die locaties niet bekend en zijn we afgegaan op meldingen van jongen die het nodige lawaai maakten.

Veel meldingen van ransuilen kwamen uit de omgeving van Strijen, maar ook Klaaswaal, Mijnsheerenland en Zuid-Beijerland. In het westelijk deel van de Hoeksche Waard zijn toch beduidend minder meldingen ontvangen, maar mogelijk wordt niet alles opgemerkt en doorgegeven. Totaal zijn er toch 23 locaties met ransuilen geteld, met meer dan 32 jongen.

Bosuilen zijn er wat minder in de Hoeksche Waard, maar dat heeft ook alles te maken met de biotoop waar de bosuil zich thuis voelt. Niet verwonderlijk dan ook dat er in de grienden van de Hoeksche Waard een aantal te vinden zijn. Ook in een aantal dorpen zijn bosuilen gezien, o.a. in Maasdam en Mijnsheerenland. Daarbij zijn zeker 7 jongen geteld, maar dat aantal zal zeker hoger liggen. Zie ook hier het schema.

Al met al een bewogen seizoen, maar we zijn nog lang niet klaar. De Uilenwerkgroep heeft nog meer dan 10 steenuilenkasten te plaatsen en een aantal kerkuilenkasten.

Door de mensen van de werkgroep zijn al vele kasten zelf vervaardigd, maar ook van de afdeling Zuid-Holland zijn een flink aantal kasten ontvangen, waar we heel blij mee zijn.

Ook zijn er inmiddels vele locaties bij, waarbij de kast nodig schoongemaakt moet worden.

Bij al dit werk zijn we er nog niet aan toegekomen om te kijken waar stepping stones ontbreken, met name voor de steenuil, omdat die in de regel maar zo'n 5 km van zijn geboorteplaats een nieuwe biotoop zoekt.

De Uilenwerkgroep: Marco Lodder (coördinator), Joop van den Berg, Michel Hitzerd, Dick van Houwelingen, Guido Lafeber, Theo Leijdens, Ruud Polderman, Janus Verkerk en Eduard Vink.
Hoeksche Waards Landschap: uilen@hwl.nl

Jonge Steenuilen in één van de vele opgehangen broedkasten – Ruud Polderman

Leden van de uilenwerkgroep Hoeksche Waard met jonge Steenuilen – Ruud Polderman

Prima nieuw broedgebied weidevogels bij Goudswaard dankzij Freek Ampt

Gerard Ouweneel

Leest of hoort u wel eens over een nieuw weidevogelgebied in onze streek, of zelfs daarbuiten? Schrijver zelden of nooit. Ruwweg 45 jaar woon ik nu in de Hoekschewaard. Vóór 1969 kwam ik er reeds 15 jaar min of regelmatig. En eigenlijk heb ik in die 60 jaar alleen maar van gebieden kunnen verzuchten ‘hier broedden vroeger Grutto’s’. Van een terrein waar ze voor het eerst kwamen broeden was nooit sprake.

Nemen we de Grutto als maatstaf en kijk ik dan slechts rond mijn woonplaats Maasdam dan maakte ik mee dat de Grutto verdween als broedvogel uit het Munnikenland, uit de St.Antonypolder, uit de Geertruida Agathapolder, van de Hoogezandsche Gorzen en langs de Oostvliet net buiten het dorp. Ook broedden ze nog een hele poos na de opening van de Heinenoordtunnel in de graslanden waarover de zuidelijke toegang tot die tunnel kwam te liggen. Dan de tunnelbuis inrijdend, zag men tijdens hun broedseizoen vanuit de auto boven die graslanden in de weer. Ook daar verdwenen ze. Het is best mogelijk dat voor wat de Hoekschewaard Oost betreft dit lijstje niet uitputtend is, laat staan het overzichtje van ex.Grutto-gebieden dat voor de hele streek op te maken is.

Nadat voorzitter Marianne al de weidevogelbescherm(st)ers inseinde over de verrassende gang van zaken aan de rand van Goudswaard, drong Gert Huijzers erop aan om daar een kijkje te komen nemen, en dan ook met een bezoek aan de Korendijksche Slikken om de tsunami van broedende Brandganzen op ons te laten inwerken. Dat laatste is een ander verhaal en zeker niet zo opbeurend als de verbazingwekkende resultaten die Freek Ampt wist te bereiken.

Op 15 mei 2014 gingen Gert en ik erop af. Aan de zuidwestzijde van Goudswaard, ruwweg tussen de Veerdijk en de Spuidijk ligt een perceel voormalig akkerland van circa 30 hectare dat tot voor vier jaar terug in gebruik was als akkerland waarop in wisselbouw werden verbouwd aardappels, bieten en tarwe – het bekende Hoekschewaardse agrarische productentrio. De kavel vormt een onderdeel van de Leenheerenpolder, welke in het kader van het nationale project ‘Ruimte voor de rivieren’ op de nominatie staat/stond ontpolderd te worden. Daarmee werd ook het doel gediend om de Natura 2000 plannen voor het Haringvliet te verbeteren. Met deze bestemmingen als doel verwierf na enig getouwtrek de Provincie de polder in eigendom.

Om haar moverende redenen (muggenoverlast, ‘ganzenkwekerij’, geen water voor de deur) wijst de gemeente Korendijk een geïnde Leenheerenpolder af, zodat de bewuste kavel en belendende voorlopig in eigendom bij de provincie geparkeerd staan. Procedures lopen nog. Biologisch boer Freek Ampt pacht het perceel en ging er in mei 2010, vier jaar geleden dus, toe over een speciaal grasmengsel gemixt met rode en witte klaver in te zaaien. Al in 2011 dienden zich de eerste broedende weidevogels aan.

Grutto’s

Toen Gert en ik die 15^e mei vanaf de dam de kavel overzagen, kregen we niet direct ingeprint over een rijk weidevogelgebied uit te kijken. Die dertig hectare liggen niet laag en er is geen sprake van plasdras staand grasland. Ook was de grond niet bijzonder zacht van structuur. Wel waren er, vrij dicht op elkaar, over de gehele oppervlakte zo’n 25 centimeter diepe sleuven getrokken, ideaal voor weidevogelpullen om zich te verschuilen en wellicht ook geschikt voor oudervogels om in te foerageren. Want dit was een van de vragen die zich terstond opdrong: ‘waar halen de oudervogels hun voedsel vandaan?’ Niet onwaarschijnlijk is dat de grote insectenrijkdom (deels) een antwoord is op die vraag. Deze manifesteerde zich zodra we zo’n twintig meter de kavel opgingen. Gert slaagde erin later die dichtheid fotografisch vast te leggen. In ieder geval was/is waarschijnlijk het gordijn aan insecten voor de weidevogelpullen van doorslaggevende betekenis geweest. Een derde factor van belang kan zijn de grote openheid van het terrein. Bij ons bezoek waren de grashoogte en dichtheid modaal, waardoor de broedende weidevogels een behoorlijk zicht hadden. Deze omstandigheid in combinatie met de aanwezige, dekking biedende sleuven kan een derde positief element geweest zijn.

De inbreng van zowel rode als witte klaver in het door Freek Ampt toegepaste zaaimengsel zal bijgedragen hebben aan de grote dichtheid van insecten.

Bij het betreden van het perceel kwamen ook direct steltlopers omhoog en zagen we jonge Tureluurs door de sleuven lopen. Namens de vrijwilligersgroep weidevogels van de vogelwerkgroep heeft Bob Wiggers de gang van zaken op het bewuste perceel bijgehouden. De samen met Freek Ampt uitgevoerde inventarisaties leverden het volgende resultaat op:

	2012	2013	2014
Grutto	8	5	9 (+2)
Tureluur	2	2	4 (+2)
Kievit	2	3	13
Scholekster	1	1	2

Uit de vergelijkende cijfers voor 2012 en 2013 blijkt dat de weidevogels het naar de zin hebben op het ex-akkerlandperceel. De bij zowel Grutto als Tureluur tussen haakjes toegevoegde twee paren hebben betrekking op koppels waarvan het niet geheel zeker was dat ze tot broeden kwamen. Tenslotte huisden er Graspiepers en waren zingende Veldleeuweriken te horen. Of er broedende Gele Kwikstaarten present waren bleef onzeker.

Nest van Grutto – Gert Huijzers

Het is afwachten of de aantallen broedende weidevogels zich verder zullen ontplooiën. Mocht dat het geval zijn, dan is dat moedgevend. Immers, alsdan valt te concluderen dat mits beheerders bij de (her)inrichting aan een rijtje voorwaarden voldoen waaronder de inzaai van een uitgelezen grasmengsel, ex-akkerland met succes is te herscheppen als een aantrekkelijk weidevogelhabitat. Welnu, daaraan is in dit land anno heden wel behoefte. In hoeverre de nabij gelegen 's Lands Bekade Gorzen en Korendijksche Slikken als bron fungeerden is een kwestie die bezighoudt. Freek Ampt stelt zich op het standpunt dat de brandganzenzsunamie als broedvogel op de Korendijksche Slikken (in

2013 bijna 1800 paren) geenszins ten goede komt aan eisen die weidevogels plegen te stellen. Hij refereert daarbij aan tijden dat hij zich herinnert dat tijdens het broedseizoen vanaf de langs de Westdijk staande heiningpaaltjes een rijtje alarmerende Grutto's de passant begeleidden. Die tijden herinnert schrijver zich ook, zij het van lang geleden. Maar onderzoek of weidevogels de Korendijksche Slikken (en andere locaties) de rug toekeren als gevolg van massaal broedende ganzen kan geenszins kwaad. Vooralsnog houdt Freek Ampt de ganzen weg van zijn weidevogelperceel.

Tot slot lopen er natuurlijk nog procedures inzake de uiteindelijke bestemming en inrichting van de Leenheerenpolder. Eerst indien deze zijn doorlopen en afgewikkeld kan het tot een definitieve keuze komen. Een trotse Freek Ampt heeft zich in ieder geval met de behaalde resultaten tot de provincie gewend.

Wees attent op de praktijken van vogelvangsters

Gerard Ouweneel

Nadat een paar winters terug al verdachte vangactiviteiten werden vastgesteld bij een groep op de Kwade Hoek overwinterende Sneeuwgorzen, IJsgorzen en Fraters, konden een paar weken geleden een stel in het Noordelijk Deltagebied actief zijnde vogelvangsters worden opgepakt. Het verhaal dat de Milieupolitie Rijnmond over de vogelvangsterij naar buiten bracht is ronduit schokkend. Er zijn vijf verdachten aangehouden, waaronder personen afkomstig uit Helmond en iemand uit Sint Pancras. De aanleiding voor het ingestelde onderzoek was dat in natuurgebieden op Goeree-Overflakkee vogels waren aangetroffen die vastgeplakt zaten aan zogenaamde lijmstokjes. Deze stokjes waren bij een voerplek in de grond gestoken. De Milieupolitie verklaart dat deze personen actief waren op de Hellegatsplaten, de Slikken van Flakkee, de Goereese duinen en op de Kwade Hoek. Niet alleen traditionele 'kooivogels' als Putters en Sneeuwgorzen werden buitgemaakt, maar ook soorten als Gekraagde Roodstaart, Cettis Zanger, Fitis, Blauwborst en nog veel meer.

Weliswaar verwacht de politie met de aanhouding een aardige slag te hebben geslagen, maar het is zeer de vraag of de vogelvangsterij in de Delta (en elders in Nederland!) hiermede is gestopt. Inderdaad kreeg men incidenteel wat tips van vogelaars, maar de politie ziet graag dat deze behulpzaamheid flink wordt uitgebreid. Men roept vogelaars op om in het veld attent te zijn op verdachte figuren, dus eigenlijk 'vogelaarstypes.' Want die lui gedragen zich als vogelaars, weten ook alles over vogels maar hebben ondertussen een stukje verderop mistnetten en/of lijmstokken staan. Vaak maken ze smalle paadjes, waarbij riet of helm wordt aangewend als lijmstok. Ze maken gebruik van [waarneming.nl](http://www.waarneming.nl) om te weten waar ze moeten zijn. Het blijkt dat ze op de hoogte waren welke vogelaars op Goeree-Overflakkee ze moesten volgen om te weten welke soorten waar ingevoerd werden. Trouwens, ook de politie maakte van de site gebruik om te weten te komen waar de kans bestond voor een heterdaadje. Het vermoeden is dat er bewust voerplekken werden gecreëerd om beschermde soorten met behulp van lijmstokjes te vangen. Om de indruk te wekken dat de gevangen vogels afkomstig waren van kweek, worden ze dan voorzien van gemanipuleerde pootringen. Daarna werden de vogels doorverkocht in zowel Nederland als in het buitenland.

Bent u in het Noordelijk deltagebied in het veld, wees dan attent op zich verdacht gedragende personen. Wees ook voorzichtig met het op de waarnemingsite zetten van concentraties Putters of Groenlingen en denkt u dat het nodig is, schroom dan niet uw waarnemingen op de site vervaagd in te brengen.

Zie verder <http://www.flakkeenieuws.nl/nieuws/vogels-vastgeplakt-aan-lijmstokjes/6914>.

Met dank aan Dirk van Straalen, Garry Bakker en Kees Moeliker.

Meerkoet versus Aalscholver

Martin Benard

Ergens in een singel midden in de bebouwde kom zit een Meerkoet op haar hoge bouwsel. Zeven eieren houdt zij warm. Af en toe moet zij het nest verlaten om te foerageren. Meeuwen en andere eierrovers zijn ook middenin de steden en dorpen te vinden, dus een alleen gelaten broedsel is niet altijd veilig. Zo komt het dat er uiteindelijk vijf kuikens uit de eieren kruipen en al snel in de singel dobberen, achter pa en ma aan, die ijverig pikkend de sloot afzoeken. Langs de kant loeren meeuwen, kraaien en niet in de laatste plaats reigers naar de kuikens die ze op een kort onbewaakt ogenblik voor de neus van de oudervogels weg snaaien. Veel kabaal als gevolg, Meerkoeten zijn ongemeen fel. Toch is het ook opvallend hoe de opwinding vaak van heel korte duur is en de singel er na een paar minuten alweer bij ligt alsof er geen klein drama is gebeurd. Er resteren na enkele dagen nog maar twee pullen.

Nu dreigt ook van onder de waterspiegel gevaar. Niet alleen van snoeken, maar ook van vogels. Een Aalscholver in dit geval. Ook die zijn tegenwoordig in ieder dorp en iedere stad te vinden. Met snelle slagen verschalkt hij menig visje uit de sloten. Ook de meerkoetkuikens hebben zijn belangstelling. Onder de waterspiegel zwemt hij naar de Meerkoeten toe om met een snelle beweging een jong te grazen te nemen. Nu zijn die Meerkoeten niet gek, zij kunnen ook duiken. Zodra ze de Aalscholver zien aankomen ploppen zij onderwater en proberen hem zo op afstand te houden. Met succes! Totdat... een tweede Aalscholver verschijnt. Dat Aalscholvers samen jagen is een bekend gegeven. En dat doen ze nu in deze kleine singel ook. Met z'n tweeën schieten ze onder water op de Meerkoeten af. Eentje wordt keurig op afstand gehouden door de oudervogels, maar ondertussen slaat de tweede zijn slag. De kuikens zijn kansloos.... pa en ma Meerkoet kunnen opnieuw beginnen.

Vogelaarsgeluk: in de tuin van de ene vogelaar Ruud Polderman komt op het prachtige houtsnijwerk van een andere vogelaar Joop van den Berg een Draaihals poseren. En Ruud weet het nog vast te leggen ook, geweldig!

Oranjetip

Gerard Ouweneel

Omdat we dit bulletin aanduiden met IVV (In Vogelvlucht) en voor die afkorting net zo goed *In Vlindervlucht* kan worden gelezen, hier een vlinderintermezzo.

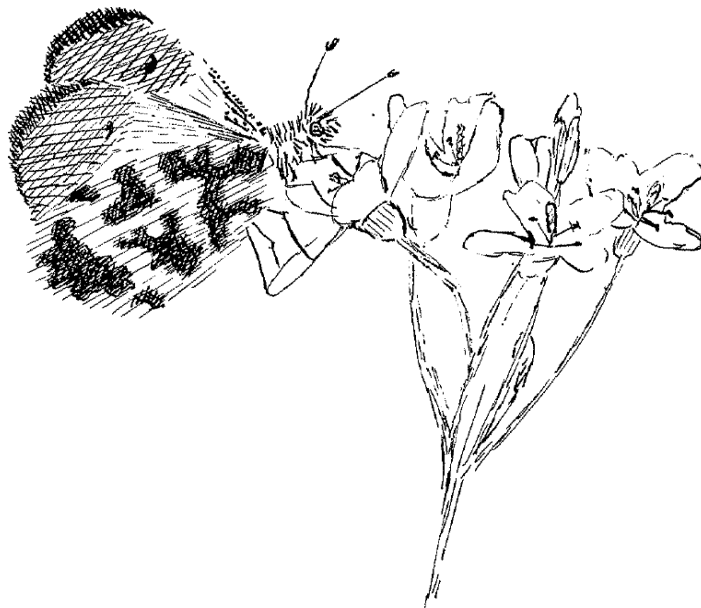
Op zondag 14 september was ik op de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen voor de eerste midmaandelijke wintervogeltelling van het seizoen 2014/2015, de tellingen die Sovon organiseert voor de provincie Zuid-Holland. Van 'winter' was er overigens geen sprake op die bewuste zondagmiddag.

Kort na twaalfen was ik bij het gemaal aan de monding van de Schuringse Haven, aan de rand van de voormalige Hoogezansche eendenkooi. Tot mijn verbazing kwam er langs die eendenkooi een Oranjetip aanvliegen, die mij op korte afstand passeerde en 'gericht' doorging over de sluis de kant van de Oosterse Bekade Gorzen op. De vlinder zag er beslist niet afgevlogen uit, eerder kakelvers. Ik stond aardig paf. Nog nooit had ik op deze locatie een Oranjetip gezien. Wel natuurlijk op de Esscheplaat en eens, lang geleden, eentje in mijn tuin in Maasdam. Maar het meest verbazingwekkend was het tijdstip, nota bene in september. Voor mij was het altijd een typische voorjaarssoort, waarvoor we dan naar de Esscheplaat gaan om van ze te genieten..

Terug thuis bracht ik de Hoogezandsche Oranjetip direct in op de waarnemingsite en lichtte ik Henk Bunjes in. Voorts sloeg ik alles na wat ik aan boeken over de dagvlinders in huis heb. Dat is niet zoveel maar in de *Atlas van de Nederlandse dagvlinders* was te lezen 'één generatie per jaar met de top van de vliegtijd tussen 1 en 20 mei. Soms zijn er tot eind juli enkele late vliegers te zien'.

Henk Bunjes reageerde direct, ook verrast. Hij stelde in het vooruitzicht dat er zeker via de waarnemingssite een reactie zou komen. Daarin bleek Henk gelijk te hebben. Ik kreeg het vriendelijke verzoek om mijn geloofsbrieven te overhandigen. Die reddten het, zodat de Hoogezandsche Oranjetip van 14 september 2014 'aanvaard' werd. Deze was niet de enige melding uit die periode en dat scheelde bij de beoordeling natuurlijk aanzienlijk.

Vreemd blijft het natuurlijk. Henk Bunjes vertelde dat voorjaar/zomer 2014 vlindertechnisch toch al vreemde zaken te zien gaven. Eerst geen winter, dan dat voorjaar en daarna hadden zowel hij als wij in Maasdam in augustus een paar avonden de kachel aan. En daarna weer een zomerse septembermaand!

Slechtvalken in Zuid-Holland 2014

Martin Mollet

In 2014 zijn in Zuid-Holland en Westelijk Noord-Brabant **25 territoria** vastgesteld. Bij 5 territoria is onbekend of er echt is gebroed. Van de resterende 20 broedsels zijn er **3 mislukt** en dus bleven er **17 succesvolle nesten** over.

Die 17 geslaagde nesten leverden **42 uitgevlogen jongen** op waarvan er 38 zijn geringd (in heel Nederland zijn 148 jongen geringd). Van 40 jongen is het geslacht bepaald: 19 vrouwen (47,5%) en 21 mannen (52,5%). Dit is het eerste jaar dat er meer jonge mannen dan vrouwen zijn.

Het **gemiddeld legbegin was 15 maart** en varieerde van 2 maart tot 4 april (n=15). Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per geslaagd nest is 2,5 tegenover 2,6 in 2013. De **gemiddelde legselgrootte is 3,8** (n=13).

Er zijn dus **gemiddeld minder jongen** per nest uitgevlogen, **uit gemiddeld méér eieren** per nest.

Hoeksche Waard:

De 3 paren deden weer hun best: West en de Haringvlietbrug hadden beiden 4 eieren. Voor de **Haringvlietbrug-paar** leverde het 2 jongen op, voor het **West-paar** zelfs 4 jongen.

Het **Oost**-paar negeerde net zoals vorige jaren dapper maar lichtzinnig de in 2012 aangeboden nestkast en zocht weer een schamel kraaiennest op. Dit leverde 2 jongen op die wel zijn geringd, maar na het ringen nooit meer zijn gezien. Weer mislukt dus!

Bijzonderheden:

Stadscentrum valken zonder vaste woon- of verblijfplaats blijven lastig lastig te vinden en volgen. Het uitzicht op vliegende valken wordt vaak geblokkeerd en de mogelijke nestlocaties zijn ontelbaar.

In **Rotterdam Centrum** werd de nestkast van vorig jaar (op de Hef) dit jaar gebruikt door een koppel nijlganzen. Er worden in het centrum nog steeds slechtvalken gezien, soms wel 3 tegelijk maar een broedgeval is niet vastgesteld. De valken waren veel te zien rond het gebouw van AKD (Maastoren, daar is een mogelijk gebruikt nest gevonden) en op het voormalig Shellgebouw aan de Hofplein.

Ook **Den Haag Centrum** leverde geen echte duidelijkheid op, daar werd het vrouwtje wel gezien met een broedplek, maar de poging was toen mogelijk al mislukt. Ook hier is niet helemaal duidelijk wat en waar er is gebeurd.

In **Delft** was dat probleem niet aan de orde, de vogels gebruikten gelukkig weer de kast op het EWI gebouw van de TU, maar er waren wel andere strubbelingen. Het eerste vrouwtje is na het leggen van het eerste ei verjaagd door een ander vrouwtje die het legsel completeerde tot 4 eieren. Vervolgens heeft het mannetje zich ingesloten en moest worden bevrijd. En bij het uitvliegen is één van de 3 jongen op straat opgepakt en weer teruggeplaatst. Kort daarna zijn alle 3 de jongen (op verschillende beelden) nog gezien.

In het **Biesbosch** territorium waar de valken in 2011 nog in een wilg broedden, heeft het paar dit jaar gekozen om in een hoogspanningsmast (HSM) te broeden. Er is daar in ieder geval één jong groot geworden, helaas is dit vast gesteld doordat er één jong dood (vrijwel zonder dons) onder het nest lag.

Sinds in 2013 de kast bij Shell **Moerdijk** is verplaatst is er een stevige woningnood ontstaan mede doordat er steeds meer slechtvalken "rondhangen". Het afgelopen seizoen zijn er in die omgeving 7 slechtvalken geteld. Meer valken leverde helaas niet meer broedsels of jongen op. Maar wel meer strijd. Aan het eind van de het seizoen is er geen enkel jong groot geworden maar zijn er wel 2 adulte slechtvalkvrouwen dood gevonden.

De verplaatste slechtvalkkast is in gebruik genomen door torenvalken.

Nieuwe territoria:

Het NWC heeft een slechtvalkkast laten plaatsen in een hoogspanningsmast in **Dordrecht**, deze kast is gelijk in gebruik genomen (altijd leuk, die waardering voor je werk) en heeft minimaal 1 uitgevlogen jong voortgebracht

Bij **Lyondell Basell Botlek** is een nieuw territoria ontdekt: Een paar slechtvalken heeft een oud kraaiennest in gebruik genomen. Het nest bevatte nogal wat rommel waaronder ook wat scherpe delen. Bij inspectie waren 2 van de 4 eieren beschadigd en bij een volgende inspectie was het nest leeg en verlaten.

Voor de volledige lijst van alle bekende broedgevallen: zie tabel hieronder. Naast deze territoria waren er nog 4 mogelijke territoria: Oestgeest, Steenberg, Leiden, Zoetermeer.

En toen.... ?

Het slechtvalkpaar van **Hoeksche Waard West** leverde dit jaar voor het eerst 4 jongen af, 3 jongedames en 1 jongeman. Eén van de jongedames viel 31 dagen oud uit het nest en is op een leeftijd van 44 dagen oud weer losgelaten nabij het nest. Het jonge mannetje is op de Maasvlakte ergens tegenaan gevlogen en kwam op 29 juli 2014 binnen in de vogelopvang en was zo zwaar gewond dat ze hem moesten laten inslapen.

Maar op de **Maasvlakte** speelde zich nog een veel groter drama af: kort na elkaar zijn alle 3 de jongen in de vogelopvang gearriveerd: mannetje PW (de code van zijn kleuring) dood, mannetje PU verlamd en vrouwtje IC mankeerde niets. PU overleed helaas al snel. Jongedame IC is teruggezet op het hoge platte dak van het ketelhuis van de centrale. Droevig genoeg is ze 2 dagen later weer in de opvang: dit keer met een verbrijzelde pols en wel dusdanig ernstig dat ze haar moesten laten inslapen..... Geen enkel overlevend jong dus.

In **Alphen a/d Rijn** vond heeft een medewerker van Avifauna een jonge slechtvalk van dit jaar losgelaten vanaf de Baronie. De jongedame zat achter een balustrade van glas en kon daarom niet weggelopen. Ze had een kleine beschadiging aan de vleugel maar vloog direct terug naar de zendmast.

Op de hierna volgende pagina het overzicht van alle broedpogingen met uitkomsten daarvan.

Hierbij wil ik dit jaar weer de volgende personen **hartelijk bedanken** voor hun hulp:

Ad Kivits, Alexandra Haan, André de Baerdemaeker, Arno Izaaks, Bart Vastenhouw, Bertus de Lange, Cees Lavooy, Chiel Camping, Cor Dera, Dennis Appels, Els Marijs, Ferry van Stralen, Guido Keijl, Hans van de Langekruis, Hans Verheij, Henk Slegten, Henno MacDaniel (Tennet), Jacques van de Neut (SBB), Jan Koetze, Jethro Bierens, Joost van Wingerden, Melis Visser (Lyondell Bassell), Paul Beenen, Peter van Geneijgen, Ron van Rijt (Tennet), Ronald in 't Veld (SBB), Ronald Zee, Sander Elzerman, Teun Schoemaker, Thomas van der Es (SBB), Wim van Yperen, Yvonne van der Maat, de dierenambulances, de vogelopvang "Vogelklas Karel Schot", de vogelopvang Zundert, vogelopvang Delft en de terreineigenaren.

De firma Valprevent stelde weer valbescherming materialen ter beschikking.

	2014	2013	2012	2011
Aantal territoria	25	22	19	15
broedpogingen	20	20	17	13
geslaagd	17 (85%)	17	12	11
mislukt	3 (15%)	3	5	2
Legselgrootte gemiddeld	3,8 (n=14)	3,4 (n=14)	3,9 (n=7)	4,0 (n=3)
Aantal uitgevlogen jongen	42	44	36	25
geringd	38	39	28	21
jongedames	19 (47,5%)	24 (62%)	16	14
jongemannen	21 (52,6%)	15 (38%)	12	7
jongen per geslaagd nest	2,5	2,6	3,0	1,9
Legbegin	2/3 - 4/4	7/3 - 21/4	9/3 - 20/3	13/3 - 18/4
gemiddeld	15/3	24/3	13/3	22/3

Zuid-Holland 2013	Status	Ei	Jong	Legbegin
Alphen a/d Rijn, Zendmast	Broedpoging met jongen	4	2	28-mrt
Biesbosch	Broedpoging met jongen	?	1	?
Delft, EWI-gebouw TU	Broedpoging met jongen	4	3	1/4 (9/3)
Den Haag Centrum	Territorium (mislukt?)	?	?	?
Den Haag, Leijenburg, Gebouw	Broedpoging met jongen	4	3	13-mrt
Dordrecht, HSM	Broedpoging met jongen	?	1	?
HaringvlietBrug, HSM	Broedpoging met jongen	4	2	5-mrt
Hoeksche Waard Oost, HSM	Weer mislukt	?	0 (2)	12-mrt
Hoeksche Waard West, HSM	Broedpoging met jongen	4	4	2-mrt
Rdam, de Hef	Territorium (mislukt?)	?	?	?
Rdam, Europoort, Q8	Territorium	?	?	?
Rdam, Heijplaat, Zendmast	Broedpoging met jongen	?	2	4-apr
Rdam, Lyondell Basell, Botlek	Mislukt	4	0	?
Rdam, Maasvlakte EON,Schoorsteen	Broedpoging met jongen	4	3	8-mrt
Rdam, Shell Pernis,Schoorsteen	Broedpoging met jongen	?	3	22-mrt
Rijswijk, Klokkentoren	Broedpoging met jongen	4	3	10-mrt
Sliedrecht, HSM	Broedpoging met jongen	?	3	11-mrt
Noord-Brabant 2013	Status	Ei	Jong	Legbegin
Geertruidenberg, Essent, Koeltoren	Broedpoging met jongen	4	3	7-mrt
Geertruidenberg, Essent, Schoorsteen	Broedpoging met jongen	4	2	?
Loon op Zand, Zendmast	Broedpoging met jongen	3	2	13-mrt
Moerdijk, Essent, Koeltoren	Territorium	0	0	-
Moerdijk, Lyondell Basell	Territorium	0	0	-
Moerdijk, Shell, Schoorsteen	Mislukt	?	?	?
Roosendaal, Zendmast	Broedpoging met jongen	4	3	18-mrt
Goes (Zeeland), Zendmast	Broedpoging met jongen	4	2	16-mrt

Geluk bij een ongeluk

Gerard Ouweneel

Aan woensdagmorgen 27 augustus 2014 denk ik met gemengde gevoelens terug. Na dagen van kou en nattigheid diende zich eindelijk zo'n beloftevolle eind augustus dag aan, naar mijn smaak een van de plezierigste periodes van het vogeljaar. Subiet ging er een streep door het rijtje agendavoornemens. Voorzien van haastig bijeen gegraaide excursieaccessoires stapte ik in de net een week voor de deur staande VW Touran. Plannen voor bestemmingen te over: het Oude Land van Strijen, Hoogezandsche Gorzen en de Ventjagersplaat. En dan verder Goeree-Overflakkee op voor de Slikken en de Kwade Hoek, alle bestemmingen waar het, althans in mijn fantasie, best zou kunnen wemelen van fijne augustussoorten, nog afgezien van de luisterrijke nazomersfeer.

Al na een paar minuten kreeg mijn fantasie invulling. Toen ik via de Molenweg het Oude Land inreed een adrenalinestoot. Op een dwarsligger van de derde hoogspanningsmast bewoog een forse vogelfiguur, gestoken in een contrastrijk zwartwit verenkleed: een visarend, bezig met het verorberen van een forse witvis. Niet opnieuw ga ik hier uit de doeken doen welke heftige gemoedsbewegingen visarenden bij me aanrichten. Mocht ik het ooit aandurven om tot een toptienselectie van voorkeursoorten te komen, dan eindigt *Pandion haliaetus* twijfelloos zeer hoog. Tot die 27^e augustus was 2014 voor mij uiterst karig met visarenden verlopen, zodat er wat in te halen viel. In de auto ging ik er voor zitten om *Pandion* op me te laten inwerken. Met het scherpe ochtendlicht in de rug ging dat naar wens. Hoewel tamelijk op afstand pruimde de Visarend de Touran niet. Zijn prooi meedragend vloog de vogel op, waarna hij verder de Molenweg op plaatsnam op de dwarsligger van een andere mast. Daar zette hij de schranspartij voort.

Achter me naderde een Mercedesbus. Omdat vogelwerkgroepcollega Dick van Houwelingen in zo'n auto rijdt en hij vaak het Oude Land doorkruist, dacht ik dat hij het was. Ik reed de afslag Vlaamsche Weg in en parkeerde er de Touran, althans dat was de bedoeling. Na te zijn uitgestapt liep ik naar de Mercedes, waarin niet Dick maar Joop van den Berg achter het stuur bleek te zitten, vergezeld door echtgenote Marijke. Joops waarschuwende kreet deed me omkijken. De Touran was eigener beweging gaan rijden en koerste schuin de smalle berm in, waarachter een indrukwekkend brede sloot gaapte, die ernaar uitzag ook diep te zijn. Angstig overhellend richting die sloot kwam de VW in dat flutbermpje tot stilstand, met het rechtervoor- en achterwiel vrij van de grond, wat de impressie gaf dat het voertuig ieder moment kon kapseizen, die sloot in welteverstaan.

Was het de haast geweest om met de inzittenden van de bus het plezier in die mooie visarend te delen of de oppervlakkigheid waarmee ik het vuistdikke instructieboekje van de VW had doorgenomen? In ieder geval had ik kennelijk de automaat niet in de correcte parkeerstand gezet en ging het net verworven voertuig daardoor spontaan aan de haal. Karrenvrachten zelfverwijt waren mijn deel. Op die anders zo stille kruising Molenweg Vlaamsche Weg en Voorweg gaf het gebeuren aardig wat deining. De een eind verderop op zijn dwarsligger tafelende Visarend vond dat kennelijk ook en verdween.

De volgende anderhalf uur was het kruispuntje het decor van heisa. Alle passanten deelden de mening dat de Touran er beroerd bijstond. Joop manoeuvreerde zijn bus ervoor en maakte vast. Ondanks dat de Mercedes robuuste trekkracht uitstraalde, gaf het bermpje de VW niet prijs. Een hoog op zijn New Holland trekker zetelende boer daalde neer en gaf een typisch rationeel Hoekschewaards commentaar: 'Die heb ik er zo uit. Maar ik bang dat de boel dan aan flarden gaat en dan staat je verzekering bij mij op het erf. Je kan beter een professionele berger bellen. Dat zal je verzekering ook vinden!' De man besteeg zijn kolos weer en spurte weg. Joop plaatste enkele misprijzende kanttekeningen over de onderlinge hulpvaardigheid anno 2014 en fotografeerde de scheefhangende Touran. Via het mobieltje lichtte ik Els in over de zaak en beschreef ik haar hoe ons tufje erbij hing. Voorts duidde ik de locatie aan waar de hulp nodig was en verzocht ik de VW-garage en even Apeldoorn te bellen. Daarna begon het wachten, waarbij ik me er geestelijk op voorbereidde dat de affaire de hele woensdag in beslag zou gaan nemen. Excursiedromen foetsie! Een naar het zuiden cirkelende visarend vergulde de pil. Joop en ik bediscussieerden of het dezelfde vogel was van een uurtje terug of een andere.

De jongens en meisjes van 'Even Apeldoorn bellen' bewezen dat hun strijdkreet geenszins grootspraak is. Al na ruim een half uur, veel eerder dan ik voor mogelijk had gehouden, kwam er een voertuig de Molenweg oprijden dat dusdanig was toegerust dat ik er alle vertrouwen in kreeg dat de Touran in een oogwenk ongeschonden terug op de weg zou staan. Trouwens, aan het postuur van de uitstijgende chauffeur was te zien dat deze heel wat mans was en in staat om trammelant op te lossen. Echter, na de situatie in ogenschouw te hebben genomen, merkte ook hij op dat de VW er beroerd bijstond. 'Ik moet aan de andere kant zijn' was zijn analyse. Om daar te komen moest hij omrijden en daarna vanaf de Waleweg in zijn achteruit anderhalf kilometer de smalle landweg over. De man draaide zijn wegsteele en verdween. Joop en Marijke vertrouwden erop dat alles goed zou komen en gingen huns weegs.

Pas zeker een kwartier later had het 'Even Apeldoorn' bijstandvoertuig zich in een voor de operatie geschikte uitgangspositie gewurmd. De manoeuvres waren mij ontgaan doordat de laatste minuten iets anders de totale aandacht opgeëist had zodat ik, met mijn rug naar het tafereel op de Vlaamsche Weg gewend, door de telescoop stond te sturen. Naar het westen toe, boven de Oudendijk, waren drie cirkelende zeearenden verschenen, twee oude vogels en een juveniel. Mijn gebrek aan aandacht droeg niet bij aan het goede humeur van mijn redder. Verwensingen uitend over steekhorzels die zijn forse tors bestookten, beende hij op me af. 'Wilt u zeearenden zien?', vroeg ik. Dat wilde hij, zodat we even later met de rug naar de op kapseizen staande Touran naar de drie arenden stonden te kijken, 'Even Apeldoorn' door mijn verrekijker en ik door de scoop. Wat speet het me voor Joop en Marijke dat die de zeearenden waren misgelopen.

Toen begon de berger aan een reeks ondoorgrondelijke handelingen waarbij ik aan de zijlijn houdingloos bleef toekijken. Hooguit tien minuten later stond de Touran op de Vlaamsche Weg. Mijn redder tipte 'laat er in de garage even de onderzijde bekijken of er geen schade is'. Toen dankte hij voor de zeearenden en liet me alleen met de Touran, die zijn verblijf in de berm was aan te zien. Ik belde Els dat de alarmtoestand voorbij was en ging verder met de excursie, zij het met een sterk ingekorte programmavoornemens

Drie kwartier later keek ik vanaf de ventweg van de N59 uit over de Hellegatsplaten. Bij de mond van de oostelijke inham rustten twee adulte zeearenden. Wat verder westwaarts, ter hoogte van de tweede inham, cirkelde een eerstejaars vogel omhoog, waarna er out of the blue ineens een tweede eerstejaars vogel boven het gebied hing. Vier zeearenden vanaf één plek, en zeven stuks binnen anderhalf uur! Het was niet te behappen, waarbij ik me bewust was dat de eerdere drie van het Oude Land van Strijen toen waarschijnlijk op weg waren naar de Hellegatsplaten en ik ze daar opnieuw waarnam. Met hun nageslacht er bij was de zomerpopulatie van 2014 van zeearenden in de Biesbosch goed voor acht exemplaren. Dat zet zoden aan de dijk. Toen ik de zeearendenparade van de 27^e augustus op de waarnemingssite had gezet, gaf Dirk van Straalen dan ook als commentaar: 'Pa en Ma uit de Biesbosch op stap met de kids!' Dat vond ik wel een goeie van Dirk.

Nog afgezien van sentimenten die ik liever voor me houd, nam ik van die 27e augustus mee dat het om vogels te zien het vaak lucratiever is om op één plek te blijven in plaats van een rijtje locaties af te rijden. Maar eigenlijk wist ik dat al.

Uit de te verschijnen bundel '*Een aangename onrust*'.

Notulen vogelwerkgroep bijeenkomst d.d. 27-03-2014

Janus Verkerk

Er zijn 36 aanwezigen. Later komen nog 3 mensen binnen.

Marianne opent de vergadering.

Er zijn afmeldingen van Jacqueline van de Merwe, Renee den Ouden, Michel Hitzerd, Rob ter Horst en Joke Boerlage.

Mededelingen:

Er is een verzoek van beheerder Cees Mesker om een drietal kleine gebiedjes te inventariseren op natuurwaarden. Voor het vogelgedeelte vallen deze gebiedjes in het Atlasproject en zal er gerapporteerd worden door Els Marijs /Negentienmorgenvliet, Atlasclub 4328/Voormalige vuilstort Strijen en Els Marijs/Bosje einde Hoekse weg.

Martin Mollet meldt dat er via de milieuwerkgroep een brief is uitgegaan naar het Waterschap en gemeenten over de ongecoördineerde kap van bomen.

Het Huiszwaluwverslag zal in het vervolg gepubliceerd worden via "In Vogelvlucht" en niet meer als apart rapport.

De actie van gezamenlijke vogelwerkgroepen in Zuid Holland tegen het inzetten van een Steenarend om ganzen te bestrijden is succesvol gebleken. De jacht is als illegaal bestempeld door de rechter.

Het idee om als vogelwerkgroep Hoeksche Waard een soort te sponsoren voor de nieuwe vogelatlas is goed gevallen. Er is €220,- overgemaakt, genoeg voor 2 soorten n.l. Bruine kiekendief en Blauwborst. 17 t/m 25 mei is de nationale vogelweek van Vogelbescherming Nederland. Peter en Marianne lopen een excursie op 24 en 25 mei. Er is een vogelkunstproject in de tuin van Koos Westra.

Roofvogeltelling

Janus doet verslag van de resultaten van de telling van afgelopen winter. Er wordt een vergelijking gemaakt met de telling op Voorne en Putten. Die laat voor de meeste soorten dezelfde trends zien. De telomstandigheden waren niet zo gunstig en mogelijk zijn er daardoor zo weinig Torenvalken geteld. Verslag en tabellen zijn opgenomen in IVV.

Broedvogeloverzicht

Frank van Gessele bundelt de resultaten van alle broedvogelprojecten in de Hoeksche Waard en Tiengemetten. In 2013 hebben 112 soorten vogels gebroed waarvan 32 van de rode lijst. Soorten die er uitspringen waren o.a.: Roerdomp 3 pr, Brandgans 1789 pr, Tafeleend 1 pr, Steltkluut 1 pr, Dwergstern 2 pr, IJsvogel 7 pr, Kleine bonte specht 2 pr, Grote karekiet 1 territorium. Na de uitkomst van het boek "Vogels van de Hoeksche Waard" zijn er in totaal 142 soorten als broedvogel gemeld. Tien soorten hebben na 1999 niet meer gebroed.

Eieren meten en wegen

Aan de hand van een kippenei legt Martin Mollet uit hoe eieren van een Slechtvalk informatie met zich meedragen die van nut is om de uitkomst beter te voorspellen. Dit om het aantal nestbezoeken op vaak moeilijk bereikbare locaties terug te brengen tot een minimum.

Weidevogelbescherming 2013

Marianne vergelijkt 2013 met 2014. Vorig jaar was alles zeer laat door het koude voorjaar. Zo werd op 16 april 2013 het eerste Kievitsei gemeld en in 2014 op 13 maart. De SNL regeling staat zwaar onder druk en het stapelen van subsidieregelingen van boeren wordt aan banden gelegd. Boeren zouden dus kunnen besluiten van een andere regeling dan weidevogelbescherming gebruik te maken. Er vindt uitbreiding van de activiteiten plaats naar het westen van de Hoeksche Waard. Medewerkers daar zijn welkom.

Ganzenoverleg Tiengemeten

Gerard doet verslag van de ganzenbijeenkomst van 8 februari j.l. op Tiengemeten. Er zijn tussen de 600.000 en 700.000 zomerganzen die voor grote problemen in de landbouw zorgen. De partij van de dieren was voor het eerst op dit overleg en stelde voor om Vossen uit te zetten. Leden van de vogelwerkgroep prikken reeds op behoorlijke schaal eieren. Boeren willen misschien in de toekomst mee gaan helpen. De kloof tussen jagers en niet jagers blijft moeilijk te overbruggen. Sovon verwacht nog meer ganzengroei van zowel zomer – als winterganzen.

Dwergganzen

Gerard heeft contact met de Zweedse leider van het Dwerggansproject. Een Zweedse Zeearend is verantwoordelijk voor de afname van het aantal bij ons overwinterende Dwergganzen. De stand zakte van 120 individuen naar slecht 40. Een vangstpoging bij Petten om enkele ganzen uit te rusten met GPS zenders is helaas mislukt. In Zweden zullen wel 80 nieuwe Dwergganzen worden uitgezet. Er wordt geen gebruik meer gemaakt van fosterparents.

In Vogelvlucht

Martin Benard presenteert weer een prachtige uitgave van In Vogelvlucht. Verplicht leesvoer voor een ieder die bij wil blijven op vogelgebied in de Hoeksche Waard.

Vogelklas

Na de pauze houdt Monique de Vrijer een fantastische presentatie over de historie en huidige activiteiten van de vogelklas Karel Schot. In 2013 werden maar liefst 7400 vogels en nog eens 800 andere dieren opgevangen. Oorzaken van al deze mankerende dieren zijn b.v. verkeer, vistuig, hoogspanningslijnen, prikkeldraad, olie en vandalisme. Er zijn meer dan 100 vrijwilligers actief. Een opvallende gast was een vleermuis met een Russische ring.

Bijlage A
Tabel 1

SU en KU	Gereageerd op krantenberichten	Kasten				Stenuilen						Kerkuilen						Locaties bezocht (Nieuw)	Kasten schoongemaakt gerepareerd		
		Aantal SU kasten geplaatst	Aantal KU kasten geplaatst	Totaal aantal SU kasten	Totaal aantal KU kasten	SU broedgevallen	Waarvan atuurbroed SU	SU Broedgevallen	Waarvan natuurbroed SU	SU aantal jongen	SU geringd	KU broedgevallen	Waarvan natuurbroed KU	KU geringd	KU boedlocaties	Waarvan niet in KU kast	KU aantal broedsels			KU aantal jongen	KU geringd
Plaats	2013	13/14	13/14	SU	KU	2013	2013	2014	2014	2014	2014	2013	2013	2013	2014	2014	2014	2014	2014		
Goudswaard	1	3	2	6	4	1	1								2		3	10	6	6	10
Heinenoord	3	2	0	2	1															5	1
Klaaswaal	3	4	1	6	7	1	1	4	2	8	1				1		1	6	6	8	9
Maasdam	4	2	1	7	2	2		1												10	2
Mijnsheerenland	6	4	1	5	3										1		2	4		14	8
Nieuw-Beijerland	1	3	1	7	2	2	2	4	3	7	3				2	1	2	8	6	7	10
Numansdorp	7	7	5	10	12	1		1		1		1	1		1	1	1	3		16	20
Oud-Beijerland	3	4	1	16	3	2	2	1		2										8	16
Piershil	1	2	1	6	3	1	1					1			1		2	7	7	7	6
Puttershoek					1							2	2		1	1		2		2	3
s-Gravendeel	1	1		2	3															1	6
Strijen	7	9	2	29	21	4	2	5	2	14		4		15	5		8	31	26	19	42
Westmaas	4	4	2	6	3							1		5	1		1	5		9	8
Zuid-Beijerland	3	1	4	4	14	2	1	2				2		4	7	2	7	19	13	18	17
Totaal	43	46	21	106	79	16	10	18	7	32	4	11	3	24	22	5	27	95	64	130	158

Ransuilen en Bosuilen in de Hoeksche Waard

Plaats	RU/BU	N / R	Datum	Jongen			Door wie
				2015	2014	2013	
Heinenoord	RU	N	22-6-2014		3JUV		Martin M
Heinenoord	RU	N					Nestk.
Klaaswaal	RU	N	14-6-2014		2JUV		Dick
Klaaswaal	RU	N					Nestkrt. 39
Klaaswaal	RU	N					Nestkrt. 60
Maasdam	RU	R	1-10-2013		?BR		Guido
Mijnsheerenland	RU	N	14-6-2014		4JUV		Guido
Mijnsheerenland	RU	N	30-5-2014		2AD+2JUV		Guido
Mijnsheerenland	RU	R	1-10-2013		?		Marco Guido
Nieuw-Beijerland	RU	R	1-1-2014		13AD		Martin Benard
Nieuw-Beijerland	RU	N	1-7-2014		2JUV		Martin Benard
Nieuw-Beijerland	RU	N	1-7-2014		3JUV		Martin Benard
Nieuwendijk	RU	N	1-7-2014		1AD		Martin Benard
Numansdorp	RU	N	14-6-2014		?BR		Marco Guido
Numansdorp	RU	N	1-7-2014		3JUV		Marco
Piershil	RU	N	23-5-2014		2JUV		Marco Guido
Strijen	RU	N	1-7-2014		2AD+2JUV		Marco, Ruud
Strijen	RU	N	12-7-2014		2JUV		Nestkrt. 48
Strijen	RU		26-6-2014		?		Nestkrt.
Strijen	RU	N	16-4-2014		1AD		Marco Guido
Strijen	RU	N	20-7-2014		2AD+2JUV		Janus, Michel
Strijen	RU	N	15-9-2014		JUV		Dick
Strijen	RU	?	6-8-2014		2AD		Via Uilen HWL
Strijen	RU	N	6-9-2014		2JUV		Janus
Strijen	RU	N	20-9-2014		2AD+2JUV		Marco
Zuid-Beijerland	RU	N			1JUV		Nestkrt. 34
Zuid-Beijerland	RU	?	9-7-2014		?BR		HWL
Griend Kuipersveer	BU		maart		op eieren		Martin Mollet
Griend ABH nabij gemaal Hogezaand	BU				2JUV		Els Marijs
Griend Strijensas	BU				aanwezig		Janus
Griend Esscheplaat	BU				aanwezig		Peter
Maasdam	BU	N	jun-14		2JUV		Els Marijs
Mijnsheerenland	BU	N	5-7-2014		1JUV		Marco Guido
Strijen	BU	N	26-6-2014		2JUV		Marco, Dick
Meldingen inzake Hof van Moerkerken:							
Mijnsheerenland	BU	N	1-10-2013		-		Guido
Mijnsheerenland	BU	N	1-10-2013		-		Guido

RU / BU

Ransuil of Bosuil

Nestplaats

N

18

Totaal aantal Ransuilenlocaties

Roestplaats

R

8

Totaal aantal Bosuilenlocaties

Aantal adult 1:

1AD

Broedende RU

BR

Aantal jongen 2:

2JUV

Jongen onbekend

?BR